

Vervolg wandeling nu verder per auto of fiets.

Vertrek vanaf het Vrijthof voor de kerk langs, laat een afslag links liggen, maar ga een 100 meter rechtdoor.

*Op de kruising, links af, steek de volgende kruising recht over en parkeer vlak bij de Staay . ± **1,0 km.***

Het huidige veerhuis, de Beekerstaai, heeft tegen het bordes gemetselde wapenstenen, met leeuw en kroon, afkomstig van het gesloopte kasteel Makken, verder een afbeelding van Sint Joris en een schaal voor de hoogste waterstanden.

In de borstwering was een kazemat ingebouwd voor WO2.

Het woord staaï, stade, veerstat, beekerstaai of het staaise veer is de oude benaming voor een overzetveer. Frappant is dat deze benaming alleen op de westelijke Maasoever voorkomt, zoals Beekerstaai, Wanssumse Staai , Sambekerstaai en de Staai bij Blerick.

Het Beekerstaay behoorde in de 14^e eeuw al aan de heren van Cuijk .

Het Vierlingsbeekse veer is in de Franse tijd, in tegenstelling tot bijvoorbeeld het Wellse veer, geen domeingood geworden. Vierlingsbeek lag toen binnen het gebied van de Bataafse Republiek en daar bleven de veren particulier eigendom. De jaarlijkse Bredase processie naar Kevelaer, (al vanaf 1719) maakte altijd, tot het midden van de twintigste eeuw, gebruik van het Maasveer te Vierlingsbeek . Vanaf hier kunnen we lopen naar de geringe verhoging in het weiland, stroom opwaarts, waar de contouren van het Oirtje, zichtbaar zijn, Het was een versterking, kleine toren of klein kasteeltje dat hier gestaan heeft vanaf de 14^e tot de 17^e eeuw.

We steken daarbij het "Lijnpeerden brugske" over en lopen via het oude "lijnpad ".

Vanaf hier gaan we weer terug richting Vierlingsbeek en gaan op de 1^e kruising linksaf. **Vòòr** de brug over de beek parkeren we in het links van de weg gelegen weggetje. ± **1,1 Km.** We zijn hier bij de resten van de eens zo machtige **watermolen**, met zijn 3 verdiepingen was het de hoogste watermolen van Brabant. Nu zijn er nog 3 watermolens in het Land van Cuijk, eertijds waren dit er 21.

Op deze foto van rond 1910 was de molen nog bewoond, (tot 1920) zie ook de schoorsteen.

Een Vierlingsbeekse watermolen vinden wij in akten van 1430 , maar de molen zal ongetwijfeld ouder zijn. In 1519 is Wynalt Pannenkoek met zijn huisvrouw Mechtelt van der Voirt tegen een jaarlijkse vergoeding in leenbezit van laatstgenoemde molen. Voor Mechteld werd een regeling getroffen, dat zij het levenslang vruchtgebruik van de molen mocht hebben.

In oktober 1944 werd de molen in brand gestoken en daarna werden de resten opgeblazen.

Alleen het molenrad kon worden gerestaureerd en drijft nu een dynamo aan waarmee er het jaar rond voor circa vijftien huishoudens stroom kan worden opgewekt,

De vistrap is onlangs (2013) gereed gekomen. Aan de overkant van de weg ligt de molenvijver.

De Molenbeek die in het Limburgs de Loobeek heet wordt weer natuurlijker gemaakt en met de vistrap zal er weer een natuurlijker vis bestand ontstaan, vooral t.g.v. de grote beekvissen zoals windes en serpeling.

Ingeval van veel tijd kunnen we van hier uit naar De dokterskuul lopen via de "ketelgang", dit is een oud koeienpad, vroeger noemde men koeien ketels (Cattle) en het Rijkswald heette toen het ketelwoud.

De Dokterskuul dankt zijn naam aan de huisarts dokter Anderegg, die van ongeveer 1870 tot 1920 bewoner was van huize "de Klef", wat verhoging betekent. Dokter Anderegg had in een kuil, een paar honderd meter achter het huis een paar grachten gemaakt en noemde het dan ook wel "Klein Venetië". Vermoedelijk is het een oude klei afgraving, mogelijk werden er de stenen t.b.v. het Oirtje gemaakt. Deze ingreep heeft geresulteerd in een mooi stukje natuur. Vlak voor de Dokterskuul komen we langs een flinke heg vooral bestaand uit sleedoornstruiken. Rechts van de sleedoornstruiken loopt een pad naar beneden naar de "kuil". (Bevers)
 Let ook eens op de prachtige treures achterin de tuin van het huis "De Klef".

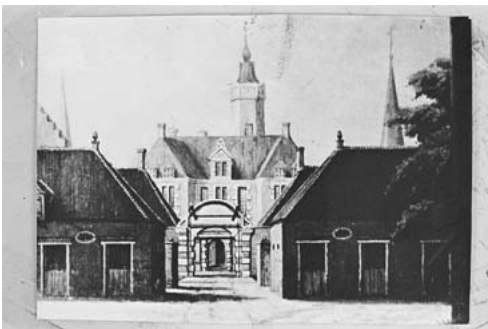

*We vertrekken hier en gaan op de verharde weg links af en na 50 meter rechts af, de oude liekweg, (lijkweg van Holthees naar het kerkhof in Vierlingsbeek). Rechts van ons ligt dan de molenvijver een eindje verder voorbij het huis ligt rechts de **Ezelshemel**.*

Hier zijn ook nog resten gevonden (veel rood verkleurde grond) van steenovens, in de volksmond heet het "de'n stenoavense camp" een honderden jaren oude naam. Men neemt aan dat hier vele tientallen jaren de stenen gebakken zijn voor het kasteel Makken. Het transport van die stenen gebeurde met ezels, die in deze buurt ook begraven werden. Over het ontstaan van de naam Ezelshemel is nog een andere versie, n.l. dat hier de ezels uit Vierlingsbeek begraven werden om te voorkomen dat zij het drinkwater zouden verontreinigen.

*Einde van de weg, rechts en over de beek bij **de oude kastanjeboom** stoppen we weer, ± 2,5 km.*

Deze boom is volgens de overlevering aangeplant in 1700 als een millennium boom en stond eertijds in de tuinen van Makken, het is zogezegd de laatste levende getuigen van een schitterend kasteel. Volgens het info bordje is het ook de dikste boom van Brabant.

De eerste keer dat we de naam "**Makken**" tegenkomen op perkament is op een testament uit 1450. Het is dus ouder, voor zover we weten was Jan van Broekhuizen de eerste eigenaar. Na zijn overlijden kwam het aan de hertog van Gelre die er een ware lusthof van maakte.

De meest bekende, tijdelijke, bewoner van Makken was misschien wel Jan de Beijer (1703-1780) Vele eigenaren hebben er gewoond, 50 pagina worden erover beschreven in het boek Grenzen verlegd. Begin 1800 werd het grotendeels gesloopt, waarschijnlijk mede doordat de eigenaar, de familie van Overschie de Neeryssche geen uitzicht meer had op enig herstel van hun oude rechten. Het landgoed had toen nog een grootte van circa 190 hectare. Het was in de ogen van de inwoners, van Vierlingsbeek, een groot gebied en de uitdrukking: Een geweten hebben zo groot als het Makkenveld, symboliseerde dit. Het lag aan weerszijden van de spoorlijn Nijmegen-Venlo [over deze lijn werden in 1883 de eerste passagiers vervoerd]. De bijna helemaal vervallen schuur heeft bouwelementen van de vijftiende tot de negentiende eeuw, en bestaat voornamelijk uit handvormbaksteen met speklagen van zandsteen. De vele knechten en meiden, die hier gewerkt hebben hadden hun namen in de zachte stenen gekerfd.

We rijden nu weer verder en gaan bij het voetbalveld, links af, langs het parkeertrein van de NS en einde weg weer links, spoorlijn oversteken, dan 2x rechts, let op. Kiekuutweg inrijden.

Vanaf dit punt heb je zicht op de plaats waar eens het vriendelijke kasteel "De Hattert" stond.

Er is nauwelijks nog iets van overgebleven na WO2.

We gaan verder en zien na 500 meter links de Boerderij "De Kijkuut" (kiekuut).

Deze boerderij behoorde bij de Hattert en was kennelijk een soort voorpost.

Latere bewoners kregen de bijnaam ... Kuut, zij bleven die naam houden ook nadat ze waren verhuisd.

We gaan verder en gaan bij de 1^e mogelijkheid rechtsaf de spoorlijn weer over.

De eerste boerderij rechts heet "Het Hof" gebouwd in 1837 daarvoor stond hier de boerderij **De Collards Hof**, tegenover ligt de boerderij "**De Voort**" en 200 meter verder links liggen de resten van kasteel "**De Voort**". ± 3,1 Km

Hier woonde in de 14^e eeuw Hendrik van de Voert ook wel Hendrik den Hertog van Gruningen genoemd, volgens een oorkonde uit 1384. Wellicht is de bestaande woning oorspronkelijk een schuur van het kasteel welke behouden is gebleven en later is verbouwd tot boerderij(tje). Hier woonde in het midden 19^e eeuw de rentenier Ris of Rijs, hij schonk "De Vogel" (30-11-1852), (50 meter verder links) aan het gilde. Van de Hertogentoren of Spijker zijn geen sporen meer gevonden.

De meest bekende bewoner van het kasteel was Arnoud Theodoor van Raveschot, geboren te Groeningen in 1659, hij werd bekend als: Abt Hieronymus van de Norbertijnerabdij van Postel.

We gaan verder via de Voortweg naar Groeningen, parkeer bij **kapel**. ± 0,7 Km.

Deze oorspronkelijk alleen aan Sint Antonius gewijde kapel werd in de 15^e eeuw gebouwd. Het Gilde werd bevestigd in 1494 maar is als broederschap ouder en was en is o.a. beschermer van de kapel. Tussen 1700 en 1800 werd zowel aan de kapel als ook aan het gilde Sint Nicolaas toegevoegd.

De reden is niet duidelijk, het kan zijn dat Sint Nicolaas de bescherm heilige van de kapel in "De Voort" was. Maar een andere lezing is, dat er op het einde van de 17^e eeuw een Augustijner frater Matheus Arnoldi, pastoor in Vierlingsbeek was die kennelijk veel voor de kapel en het Gilde gedaan heeft, zodat men de beschermheilige van de Augustijnen, St Nicolaas van Tolentino heeft toegevoegd. Deze heilige, naamdag 10 september, was een van de beschermheiligen van de boerenbevolking, aan wie later ook een beschermende werking ten aanzien van het vee werd toegeschreven.

(de gebruikte afbeeldingen van St Nicolaas van Myra zijn dus niet helemaal zeker)

Op de plaats waar nu de jonge **3 etage linde** staat, stond tot 2006 een, oude 3 etage linde waarvan de plant datum rond 1802 was, ter herdenking aan de terug gawe van de kapel aan de inwoners van Groeningen.

Naar het noorden kijkend, is te zien dat hier eens "**De Schans**" lag, de 3 hoekige vorm is er nog steeds, men neemt aan dat deze in de 16^e eeuw aangelegd werd. (begin 80 jarige oorlog)

Op de plaats van boerderij "De Schans" lag eens de centrale drinkpoel en was er bluswater.

Vanaf hier rijden we richting Vierlingsbeek en gaan na de etagelinde rechtsaf "Molenweg".

Na 800 meter passeren we rechts een mengvoer fabriek. Hier stond tot WO2 een imposante **windmolen**. Echter hij werd in 1944 zeer zwaar beschadigd en kon niet meer hersteld worden.

Weer 800 meter verder, bij een scherpe bocht naar rechts gaan we linksaf richting Vierlingsbeek en parkeren na 300 meter op een kleine parkeerplaats links van de weg. ± 1,9 Km.

Van hieruit lopen we, 50 meter, naar de **joodse begraafplaats**. Tegen het einde van de achttiende eeuw werden vele joden uit het Land van Cuijk op deze Joodse begraafplaats in Vierlingsbeek ter aarde besteld. Wij weten niet of daarvoor nog een oudere joodse begraafplaats heeft bestaan. De dodenakker heeft een behoorlijke omvang van circa duizend vierkante meter. Hij was op 26 mei 1771 gekocht van Hendrik Arts en Jenneke Reijnen . Het stuk bouwland was van oudsher een belangrijk stuk belastingvrij grondgebied, ze kochten het voor een "*summa van vijf en twintig Caroli guldens*". De oudste zerk waarvan de tekst nog leesbaar is, dateert van dinsdag 2 Chesjwan in het jaar 5544 van de joodse jaartelling. Dat is in onze jaartelling 27 oktober 1783.

De hoge muren dienden ervoor om wolven buiten de begraafplaats te houden, ongelovigen mochten niet bij een begrafenis op de begraafplaats komen, maar zij konden wel over het lagere deel van de muur de gebeurtenis volgen. Links voor is het graf van "Wietje de Wijze" de laatste die hier begraven is.

Vanaf hier rijden we weer verder richting Vierlingsbeek centrum.

Na ongeveer 300 meter staat rechts de meest bekende **T.boerderij**. Hier woonde de **familie Jenniskens**, vader en zoon waren vanaf 1860 tot 1940, 80 jaren lang burgemeester van Vierlingsbeek. Aan het hele gebouw (boerderij) is te zien dat hier een voorname maar ook rijke familie woonde.

De typische dak vorm van deze boerderij noemt men gebroken- of Franse kap.

Deze bouwwijze werd rond 1925 vaker toegepast, de reden is niet helemaal duidelijk, mode , dure stenen, belasting, bijv. in Duitsland werd omroerend goed belasting geheven op het vloer oppervlak van de huizen maar niet op de oppervlakte van de zolder, (schuin dak) die dankzij deze bouwwijze toch beter bruikbaar was. Ondanks dat het een dure bouwwijze was, is het oppervlakte voordeel minimaal.

T.boerderijen staan voor enige welvaart, tgv van de vruchtbare weilanden en akkers in de omgeving.

Dit type boerderij werd vanaf begin 1800 in de omgeving gebouwd en in Groeningen zijn er nog steeds veel te zien. Dit dank zij het feit dat het dorp in de afgelopen honderd jaren nauwelijks gegroeid is.

Dit boerderij type zien we voornamelijk langs de maas, vanaf Roermond tot in de Bommelerwaard

Vanaf hier rijden we verder en komen weer bij het vertrekpunt, de "Beksebieb", uit. ± 0,8 Km

(Totaal gereden afstand 11 Km). (Rond het plein en zijstraten lopen we 0,8 Km.)